

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 279/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. Z., Ing. T. L. a J. M., zastúpených advokátom JUDr. Jurajom Tibenským, Advokátska kancelária, Štefánikova 15, Nitra, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. Z., Ing. T. L. a J. M. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2013 doručená sťažnosť Ing. B. Z., Ing. T. L. a J. M. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013 a navrhujú vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľov Ing. B. Z..., Ing. T. L... a J. M... na súdnu a inú právnu ochranu podľa 2 hlavy, 7 oddielu Ústavy SR právoplatným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 4 Obo 65/2012-285 zo dňa 30. 09. 2013 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľov Ing. B. Z..., Ing. T. L... a J. M...vlastniť majetok podľa 2 hlavy, 2 oddielu Ústavy SR právoplatným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 4 Obo 65/2012-285 zo dňa 30. 09. 2013 porušené bolo.

3. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 4 Obo 65/2012-285 zo dňa 30. 09. 2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania v sume 275,94 € na účet ich právneho zástupcu JUDr. Juraja Tibenského, Štefánikova 15, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti, sťažovatelia boli ako navrhovatelia účastníkmi konania vedeného pred Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Cbi 28/2010, v ktorom sa proti Mgr. P. Z., správcovi konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby, a. s., Nitra (ďalej len „žalovaný“), domáhali vylúčenia zo súpisu konkurznej podstaty v konkurznom konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 6 K 105/01 nehnuteľnosti (pozemkov a administratívnej budovy). Svoj návrh odôvodnili tým, že nehnuteľnosť riadne nadobudli kúpnu zmluvou uzatvorenou medzi nimi ako kupujúcimi a úpadcom ako predávajúcim 11. júla 2000, stalo sa tak ešte pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu a žalovaný zaradil túto nehnuteľnosť do súpisu konkurznej podstaty neoprávnene.

Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Cbi 28/2010-230 z 31. mája 2012 žalobe sťažovateľov vyhovel, nehnuteľnosť zo súpisu konkurznej podstaty vylúčil a sťažovateľom priznal právo na náhradu trov konania.

O odvolaní žalovaného proti rozsudku krajského súdu č. k. 9 Cbi 28/2010-230 z 31. mája 2012 rozhodol najvyšší súd rozsudkom č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra

2013 tak, že napadnutý rozsudok zmenil, žalobu sťažovateľov zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania.

Rozsudok krajského súdu č. k. 9 Cbi 28/2010-230 z 31. mája 2012 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013 nadobudol právoplatnosť, avšak sťažovatelia 9. decembra 2013 podali proti nemu dovolanie.

Sťažovatelia sťažnosť doručení ústavnému súdu na porušenie ich základného práva na súdnu ochranu a základného práva na vlastníctvo odôvodnili tým, že rozsudok najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013 je arbitrárny, príliš formalistický, vychádza z nesprávneho skutkového zistenia i právneho posúdenia veci, konajúci súd sa dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľov, je nedostatočne odôvodnený, nezohľadnil všetky okolnosti prípadu, neposkytol sťažovateľom konajúcim v dobrej viere a s dôverou v správnosť zápisu v katastri nehnuteľností primeranú ústavou garantovanú ochranu, naopak, zvýhodnil účastníka konania, ktorý mal sám údajnú neplatnosť právneho úkonu spôsobiť a v konečnom dôsledku tým porušil aj základné právo sťažovateľov na vlastníctvo, najmä princíp rovnakého zákonného obsahu a ochrany vlastníctva všetkých vlastníkov, keď zvýhodnil žalovaného na úkor sťažovateľov, ktorí navyše riadne zaplatili kúpnu cenu (108 452,90 €) za predmetné nehnuteľnosti, užívali ich v presvedčení o svojom vlastníctve takmer desať rokov, a to všetko s poukazom na neurčité a nejasné ustanovenia zákona vykladané na ťarchu sťažovateľov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony

na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 65/2012-285 z 30. septembra 2013.

Podstatou námietok sťažovateľov je právne posúdenie postupu najvyššieho súdu a jeho rozsudku z hľadiska rešpektovania ich základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy, v dôsledku namietaného porušenia ktorého sa domáhajú, tak v konaní pred ústavným súdom, ako aj podaním dovolania najvyššiemu súdu zrušenia namietaného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie krajskému súdu.

V danom prípade sťažovatelia akceptovali subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd tým, že podali vo svojej právnej veci dovolanie ešte predtým, ako doručili ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. V okolnostiach daného prípadu sťažovatelia podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorili stav „dvojkoľajnosti konania“, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný

súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu v danej veci predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľmi využitý, za predčasné. Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

Ústavný súd zaujal tiež názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 145/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania ako efektívneho opravného prostriedku) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd v súlade so svojou aktuálnou judikatúrou zastáva právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). To však platí, len pokiaľ je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté.

Nie je preto dôvodné, aby sťažovatelia v prípade podania dovolania podali zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, keďže podaním dovolania zo strany sťažovateľov by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu – najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd, teda ústavný súd vzhľadom na okolnosti danej veci nemá právomoc rozhodovať o ústavnej sťažnosti sťažovateľov.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2014